

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PLs. ÚS 52/2024-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED] zastúpeného Advokátska kancelária Bauer s.r.o., Štúrova 19, Košice, proti postupu a uzneseniam Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 6Tp/22/2023 z 22. decembra 2023 a 29. februára 2024 a postupu a uzneseniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tostš/20/2023 z 9. januára 2024 a sp. zn. 4Tostš/3/2024 z 13. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Veci vedené Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. II. ÚS 317/2024 a pod sp. zn. IV. ÚS 323/2024 **spája** na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. II. ÚS 317/2024.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. marca 2024, ktorá bola uznesením ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 317/2024 z 11. júna 2024 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijatá na ďalšie konanie vo vzťahu k postupu a uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4Tostš/20/2023 z 9. januára 2024, domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Vo zvyšnej časti týkajúcej sa postupu a uznesenia špecializovaného súdu sp. zn. 6Tp/22/2023 z 22. decembra 2023 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry ČVS: PPZ-10/NKA-BA1-2023 z 28. júna 2023 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), ods. 4 písm. b), c) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 Trestného zákona a pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), ods. 4 písm. b), c) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona.

3. Uznesením sudcu pre prípravné konanie špecializovaného súdu sp. zn. 6Tp/22/2023 z 1. júla 2023 bol sťažovateľ vzatý do útekovej, kolúznej aj preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného poriadku. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4Tostš/11/2023 z 11. júla 2023 sťažnosť sťažovateľa zamietol.

4. Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podal 15. decembra 2023 návrh na predĺženie lehoty trvania väzby v prípravnom konaní o 4 mesiace (do 28. mája 2024). Sudca pre prípravné konanie špecializovaného súdu uznesením sp. zn. 6Tp/22/2023 z 22. decembra 2023 návrhu vyhovel a podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku predĺžil väzbu sťažovateľa do 28. mája 2024, pričom zúžil dôvody väzby na väzbu útekovú a preventívnu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Zároveň zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, o nahradenie väzby písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka aj peňažnou zárukou. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4Tostš/20/2023 z 9. januára 2024 sťažnosť sťažovateľa zamietol s odôvodnením, že sú splnené všetky formálno-procesné podmienky na rozhodnutie o návrhu na predĺženie lehoty väzby.

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že uznesenie špecializovaného súdu sp. zn. 6Tp/22/2023 z 22. decembra 2023 a najvyššieho súdu sp. zn. 4Tostš/20/2023 z 9. januára 2024 sú neudržateľné, svojvoľné a dostatočne neodôvodnené. Sťažovateľ je toho názoru, že po siedmich mesiacoch od jeho vzatia do väzby neboli splnené podmienky na jej predĺženie (útekovej väzby, ako aj preventívnej väzby) a po takejto dobe vyšetrovania už malo byť skutkovo dostatočne ustálené, či existujú nové dôkazy, ktoré by zosilnili dôvody pokračovania v trestnej činnosti, alebo nie. Je toho názoru, že Trestný poriadok nepozná slovné spojenie „*mohol pokračovať*“ v páchaní trestnej činnosti, čo je v protiklade so závermi najvyššieho súdu, ktorý len zvyrazňuje možnosť pokračovať v páchaní stíhanej trestnej činnosti bez uvádzania akýchkoľvek konkrétnych skutočností. Podľa sťažovateľa orgány činné v trestnom konaní dostatočne nevyužili časový úsek prípravného konania od 28. októbra 2023 (zadováženie znaleckého posudku pre orgány činné v trestnom konaní) do 7. decembra 2023 (rozšírenie obvinenia), ale, naopak, účelovo čakali s procesnými úkonmi do času pred skončením základnej sedemmesačnej lehoty väzby, aby mohli docieľiť jej predĺženie a zdôvodniť ho potrebou vykonávania ďalších procesných úkonov. Arbitrárnym spôsobom sa konajúce súdy mali vysporiadať aj s posúdením a prevereníím výnimočnej okolnosti prípadu, a to spolupráce sťažovateľa s D.E.A. (Drug Enforcement Administration). Možnosť nahradenia väzby pri obzvlášť závažnom zločine len za podmienky existencie výnimočných okolností prípadu je podľa názoru sťažovateľa v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Piruzyan proti Arménsku z 26. 6. 2012, č. 33376/07, bod 105).

6. Predmetná ústavná sťažnosť je ústavným súdom vedená pod sp. zn. II. ÚS 317/2024 a je pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi, ktorý je podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024 (ďalej len „rozvrh práce“) členom druhého senátu ústavného súdu.

7. Sťažovateľ sa ďalšou ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 5. júna 2024, ktorá bola uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 323/2024-16 z 25. júna 2024 podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde prijatá na ďalšie konanie vo vzťahu k postupu a uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4Tostš/3/2024 z 13. marca 2024, domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Vo vzťahu k sťažovateľom označenému právu na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru bola ústavná sťažnosť v tejto jej časti odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Vo zvyšnej časti týkajúcej sa postupu a uznesenia špecializovaného súdu sp. zn. 6Tp/22/2023 z 29. februára 2024 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 323/2024 namieta arbitrárnosť uznesenia špecializovaného súdu sp. zn. 6Tp/22/2023 z 29. februára 2024 a uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4Tostš/3/2024 z 13. marca 2024, ktoré považuje za neudržateľné, svojvoľné a dostatočne neodôvodnené. Sťažovateľ podal ďalšiu žiadosť o prepustenie z väzby 16. februára 2024, o ktorej rozhodol špecializovaný súd uznesením sp. zn. 6Tp/22/2023 z 29. februára 2024 tak, že ju zamietol podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku, pričom väzbu sťažovateľa nenahradil ani písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka, peňažnou zárukou. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4Tostš/3/2024 z 13. marca 2024 zamietol sťažnosť sťažovateľa. Argumentácia sťažovateľa proti uzneseniu špecializovaného súdu sp. zn. 6Tp/22/2023 z 29. februára 2024 a uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 4Tostš/3/2024 z 13. marca 2024 je obsahovo rovnaká ako v ústavnej sťažnosti vedenej ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 317/2024 s tým rozdielom, že je koncentrovaná k neskoršiemu časovému obdobiu (9 mesiacov vo výkone väzby).

9. Sťažovateľ je toho názoru, že v jeho prípade nie sú ani po viac ako deviatich mesiacoch splnené podmienky preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ako ich ustálili špecializovaný trestný súd a najvyšší súd, teda nemal žiadne dôvody na to, aby „*chcel pokračovať*“, a tiež žiadne podmienky, aby „*pokračoval*“ v stíhanej trestnej činnosti. Preventívna väzba podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku musí byť odôvodnená konkrétnymi skutočnosťami, pričom samotný druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť samy osebe dôvodom preventívnej väzby po takmer 9 mesiacoch jej trvania, pričom dôvodnosť jej ďalšieho trvania musí byť podporená konkrétnymi skutočnosťami. V tomto ohľade vo veci konajúce súdy nepredložili žiadnu relevantnú argumentáciu, pričom odôvodňovať riziko možného pokračovania v páchaní trestnej činnosti rôznorodou trestnou minulosťou sťažovateľa a z nej odvodenými sklonmi k jej páchaniu je ústavne neakceptovateľné. Absenciu konkrétnych nových skutočností sťažovateľ namieta aj pri ďalšom dôvode svojej väzby, a to útekovvej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, ktorá je v prípade jeho osoby odôvodňovaná len hrozbou vysokého trestu odňatia slobody, pričom k tomuto dôvodu ani po deviatich mesiacoch nepristúpili žiadne nové skutočnosti.

10. Sťažovateľ zároveň prizvukuje, že sa vo veci konajúce súdy odmietli vysporiadať s ďalším zásadným argumentom vzťahujúcim sa na jeho postavenie/status v stíhanej trestnej činnosti, „*kedy mal ako príslušník D.E.A. (medzinárodnej organizácie na boj s OPL) pôsobiť v skupine informujúc o jej aktivitách riadiaceho dôstojníka D.E.A.*“, avšak bez toho, aby mu bolo v zmysle príslušných ustanovení Trestného poriadku dané postavenie „*agenta*“. V tomto ohľade sťažovateľ predkladá ďalšiu argumentáciu o tom, že ak možnosť nahradenia väzby pri obzvlášť závažnom zločine je možná len za podmienky existencie výnimočných okolností prípadu, tak takáto rozhodovacia prax je v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Piruzyan proti Arménsku z 26. 6. 2012, č. 33376/07, bod 105), keďže pri ich nezistení nemôže dôjsť nikdy dôjsť k nahradeniu väzby, ktorá je z povahy veci v takomto prípade „*nenahraditeľná*“.

11. Predmetná ústavná sťažnosť je ústavným súdom vedená pod sp. zn. IV. ÚS 323/2024 a je pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi, ktorý je podľa rozvrhu práce členom štvrtého senátu ústavného súdu.

12. Z obsahu obidvoch ústavných sťažností vyplýva, že sťažovateľ operuje s kľúčovým argumentom, a to arbitrárnym vysporiadaním sa najvyššieho súdu s otázkou jeho spolupráce s D.E.A. (Drug Enforcement Administration). Táto skutočnosť je sama osebe výnimočnou okolnosťou, ktorá nebola dostatočne zohľadnená a ktorá má materiálny dopad na dôvodnosť trvania jeho samotnej väzby (útekovej väzby, ako aj preventívnej väzby). Zároveň sťažovateľ v obidvoch ústavných sťažnostiach namieta aj právnu okolnosť, ktorou je možný právny rozpor možnosti nahradenia väzby pri obzvlášť závažnom zločine len za podmienky existencie výnimočných okolností prípadu, čo je/má byť v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Piruzyan proti Arménsku z 26. 6. 2012, č. 33376/07, bod 105). Nad rámec týchto kľúčových argumentov sťažovateľ považuje uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4Tostš/20/2023 z 9. januára 2024 a sp. zn. 4Tostš/3/2024 z 13. marca 2024 za arbitrárne aj pri zdôvodnení dôvodov predĺžovania väzby, ktoré vychádzajú len z druhu, charakteru, rozsahu a zo závažnosti stíhanej trestnej činnosti za prítomnosti hrozby uloženia vysokého trestu odňatia slobody a bez prítomnosti konkrétnych dôvodných skutočností.

II.

K spojeniu vecí

13. Podľa § 7 ods. 1 písm. e) zákona o ústavnom súde ústavný súd rozhoduje v pléne o spojení vecí patriacich do pôsobnosti senátu ústavného súdu, ak ide o veci prerokúvané v rôznych senátoch ústavného súdu.

14. Podľa § 62 zákona o ústavnom súde ak tento zákon v piatej časti alebo šiestej časti neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, vzťahuje sa na konanie pred ústavným súdom podľa povahy vecí primerane Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

15. Podľa § 166 ods. 1 CSP v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán. Ak boli také konania pridelené viacerým sudcom toho istého súdu, rozhodne o spojení konaní ten sudca, u ktorého sa začalo konanie skôr.

16. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 62 zákona o ústavnom súde možno v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 166 ods. 1 CSP.

17. Podľa čl. II bodu 10 prvej až tretej vety rozvrhu práce v záujme hospodárnosti konania môže plénum ústavného súdu rozhodnúť o spojení vecí patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu, ktoré boli pridelené členom rôznych senátov ako sudcom spravodajcom, na spoločné konanie, ak tieto veci spolu skutkovo alebo právne súvisia (z hľadiska predmetu konania) alebo v nich ide o tých istých účastníkov. Návrh na rozhodnutie o spojení môže plénum ústavného súdu podať sudca spravodajca vo veci, ktorej spojenie s inou vecou sa navrhuje, alebo predseda ústavného súdu. Ak vzhľadom na okolnosti hodné osobitného zreteľa nerozhodne plénum inak, je na spoločné konanie o spojených veciach príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca v tej zo spájaných vecí, v ktorej začalo konanie na ústavnom súde skôr (§ 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

18. S prihliadnutím na obsah ústavných sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 317/2024 a sp. zn. IV. ÚS 323/2024 a z nich vyplývajúcu ich skutkovú a právnu súvislosť (pozri bod 12) plénum ústavného súdu v záujme hospodárnosti konania podľa § 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 166 ods. 1 CSP a čl. II ods. 10 rozvrhu práce rozhodlo o spojení týchto vecí na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. II. ÚS 317/2024 (bod 1 výroku tohto uznesenia).

19. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

20. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie o spojení vecí na spoločné konanie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. júna 2024

Ivan Fiačan
predseda Ústavného súdu
Slovenskej republiky